

Parallellsesjon kl. 16:00 - 17:30

2.1 Hvordan få til god implementering og videreføring av PALS?

Wenche Hustadnes Hagen, Grua skole

Erfaringer fra pilotskolenes implementering av PALS (2002-05) og hvordan Grua skole har fortsatt arbeidet med å holde PALS levende forankret gjennom teori og praksis.

Wenche Hustadnes Hagen er nå rektor ved Grua skole som har arbeidet med PALS-modellen siden 2002. Hun var PP-rådgiver ved skolen i perioden 2002 – 2006. Hun har master i spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo og skrev sin masteroppgave om læreres og skolelederens erfaringer med implementeringen av PALS.

2.2 Å lede en PALS-skole: Skolelederens rolle.

Arild Sandvik, Harestua skole

Hvordan lede personalgruppen ved en PALS-skole for å sikre god implementering, framdrift og vedlikehold? Hvilke rammer, rutiner, planer og ressurser er nødvendige?

Arild Sandvik er rektor ved Harestua skole som har arbeidet med PALS-modellen på barnetrinnet siden 2002 og på ungdomstrinnet siden 2003.

2.3 Implementeringskvalitet: Bruk av måleinstrumenter for vurdering av implementeringsgrad.

Wilhelm Meek-Hansen og Ingrid Madslie, Atferdssenteret

Hvordan sikre best mulig kvalitet på implementeringen av PALS? Hvordan utvikle gode handlingsplaner for gjennomføring og oppfølging av PALS på grunnlag av ulike vurderingsverktøy: Sjekkliste A og B, Benchmark of Quality?

Wilhelm Meek-Hansen har sammen med Anne Arnesen ledet utviklingen av PALS-modellen og har et nasjonalt ansvar for å lede utviklingen av og tilrettelegge for implementeringen av modellen. Ingrid Madslie har sammen med Wilhelm Meek-Hansen og Anne Arnesen ansvar for å tilrettelegge opplæring og kvalitetssikring av PALS-modellen, samt undervisningsopplegg og -materiell som inngår i den.

2.4 Relasjonsorientert klasseledelse – de praktiske grepene.

Kjetil Hansen, PPT Karmøy og Lasse Dahl, Brusetskollen skole- og ressurscenter

Hvordan anvende konkrete metoder og verktøy i ledelse av elevgruppen? Kommunikasjon med elevene, etablering og vedlikehold av rutiner og bruk av positiv oppmerksomhet er sentrale tema i presentasjonen.

Kjetil Andreas Hansen og Lasse Dahl er PALS-veiledere og har lang erfaring fra å veilede ansatte i skolen. De har utgitt boken "Elevenes læringsmiljø – lærerens muligheter".

2.5 Kjennetegn ved gode prosesser i implementeringen av PALS.

Ingunn Byrkjedal, Statped Vest og Terje Rørvik Langmyra skole

Å arbeide med PALS kan knytast opp mot omgrepa kunnskap, kommunikasjon og "kunsten å omgås andre". Det å få i gang gode utviklingsprosesser på den enkelte skule innebere noko meir enn å gje opplæring og formidle kunnskap. Det innebere å gje støtte, øve og sikre meistringsopplevingar. Ei sentral utfordring for eit utviklingsarbeid er nettopp å forløyse skulen sine eigne krefter. Val og vekst, og gå frå problemfokusering til ressursfokusering er sentralt for å lukkast med PALS, som er eit stort endringsarbeid for den enkelte skule. Ein rød tråd er deltaking frå fleire gruppe og fleire nivå i skulen og at det skapast eit eigarforhold til modellen og til dei ulike intervensjonane. Presentasjonen vil belyse viktige faktorar for å sikre gode prosessar i den enkelte skoles utviklingsarbeid og implementering av PALS. Det vil bli gitt konkrete tips til korleis legge til rette for gode prosesser og ulike fasar i eit utviklingsarbeid vil bli belyst.

Ingunn Byrkjedal er PALS-veileder og mentor for PALS-veiledere i tillegg til å fylle funksjonen som PALS regionskoordinator for Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.

2.6 Steg for steg – et forebyggende sosialt ferdighetstreningprogram.

Jan Erik Ruud, Prosocial

”Steg for steg” er et undervisningsopplegg for systematisk trening og læring av sosiale ferdigheter for å forebygge vold, atferdsproblemer og konflikter. Utvikling av empati, problemløsning og sinnemestring er sentrale temaer. Programmet inngår som en av PALS-modellens universelle forebyggende intervensjonskomponenter. Det vil bli gitt en oversikt over programmets innhold og hvordan det kan tilrettelegges for bruk i skolen.

Jan Erik Ruud er rektor ved Stig skole i Oslo og leder av organisasjonen Prosocial som har det faglige ansvaret for opplæringen av skoler og barnhager som ønsker å ta i bruk ”Steg for steg”.

2.7 Atferdsstøtteprogrammet ”Sjekk inn - sjekk ut” (SISU) og behandling av SWIS-SISU data.

Ingrid Madslie og Anne Arnesen, Atferdssenteret

”Sjekk inn - sjekk ut” er et enkelt tilrettelagt atferdsstøtteprogram i PALS-modellens selekterte tiltaksnivå (nivå 2). Det er tilrettelagt for elever som viser moderate atferdsproblemer og som har behov for mer oppmerksomhet og oppfølging gjennom skoledagen enn hva som blir gitt gjennom de universelle tiltakene. ”Sjekk inn – sjekk ut” kan tilrettelegges for elever i både barne- og ungdomstrinnet. Presentasjonen vil gi en innføring i programmets innhold, hvordan det skal implementeres og følges opp gjennom vurdering av data i SWIS-SISU.

Ingrid Madslie og Anne Arnesen har sammen med Wilhelm Meek-Hansen det nasjonale ansvaret for å tilrettelegge opplæring og kvalitetssikring av PALS-modellen, samt undervisningsopplegg og -materiell som inngår i den.

2.8 SNAP (Stop Now And Plan) som skolebasert individuelt støttetiltak.

Signe Kjelsrud, Øverby kompetansesenter/Buf-etat og Kirsten Maast og Mari Ann Johannessen, Harestua skole

SNAP er et tilpasset gruppetiltak i PALS-modellens indikerte tiltaksnivå for elever i barnetrinnet som viser alvorlige atferdsvansker. Det inngår som ett av flere tiltak i en individuell atferdsstøtteplan for å fremme barns sosiale ferdigheter gjennom å lære kognitiv problemløsning og sinnekontroll. Presentasjonen vil gi en kort introduksjon av det teoretiske grunnlaget og vise hvordan SNAP praktisk tilrettelegges i skolen.

Signe Kjelsrud er PALS-veileder og PMTO-terapeut. I tillegg er hun PALS mentor for PALS-veiledere og regionskoordinator for Buskerud, Oppland og Hedmark. Kirsten Maast og Mari Ann Johannessen er begge lærere, medlemmer av PALS-teamet og sosiale ferdighetstrenerne ved Harestua skole hvor de har ansvar for å lede SNAP-grupper.

2.9 Hvordan få til et godt samvirke om PALS både i SFO og skole?

Bente Lian Hauglin og Jorund Midtveit, Berger skole

Presentasjonen vil vise hvordan Berger skole har tilrettelagt for å lykkes med en helhetlig innsats for å implementere PALS i både skolens læringsmiljø og skolefritidsordningen gjennom sin lokale tilpasning til BROA (Berger: Respekt, Omsorg, Ansvar). Ulike muligheter og utfordringer for å fremme et godt samvirke mellom skole og SFO vil bli drøftet med deltakerne i sesjonen.

Berger skole har arbeidet med PALS-modellen siden skoleåret 2002/03 og var en av de fire skolene som deltok i tilpasningen av den norske PALS-modellen. Både Bente Lian Hauglin som er kontaktlærer og leder av skolens PALS-team, og Jorund Midtveit som arbeider i skolens SFO, har vært med i PALS og BROA siden oppstart i 2002.